

במכוניות, והן מוכשרות להסתדר מיד במבנה של קרב (או אכטחה) מפור. פעולת-הקרב עצמה תתכן יותר מעל אופנוע מאשר מתוך סנדר. האופנוע הוא גם קל יותר לתנועה, וביחוד למעבר בשבילי הרים. (2) מכוניות משוריינות. הללו ממלאות תפקיד מיוחד בפעולה נגד אויב החסר כל נשק בוקע-שריון. אפשר להשתמש בהן לא רק לשם הבטחת דרכים, כי אם גם לסיוע-תוקפני, לפעולות-פֶּשֶׁט עצמאיות וכן כרזבת-אש מובילית ולאותו אורח התימרון המתואר אצל הסנדרים. כן הן באות בחשבון לפעולה בקרב-רחובות וכבסיסי-אש נעים לפורמציות של רגלים. כושר-תנועתם בשטח לא סלול וכושר-הקרב שלהם תלוי בטיפוס של המכונה. הטיפוסים שהיו נהוגים בארץ יש להם ליקויים, כגון תנועה כבדה, מגן בלתי-מספיק לגלגלים וחסר בהם הצריח המסתובב. אכן שני הליקויים האחרונים ניתנים לתיקון במדת-מה. ממכוניות משוריינות מתקנות כאלה אפשר לפעול במקלע או במכונת-יריה כבדה. בלי התיקונים מתאימה המכונית הזאת רק כאמצעי-הובלה מהיר, ובטוח באופן יחסי, להסעת קבוצות-רגלים. יסודות ממונעים מסוגלים לעתים קרובות במלחמה הזעירה להצטרף יחד בהצלחה אל קבוצת-פֶּשֶׁט או לקבוצת-הלם עצמאית קטנה, כגון, מחלקה אחת על גבי סנדרים מחלקה אחת של קלעי-אופנוע וארבע מכוניות משוריינות. מתוך סקירה קצרה זו רואים אנו, כי כוחות מוביליים עלולים למלא במלחמה הזעירה תפקידים בהיקף רחב וראויים לשימוש רב-אפשרויות כמו במלחמה הגדולה ממש.

תום וינטרינגהם

אל שיגרה!

(הערות שונות בענין חיל-רגלים קל, שימוש בעשן, המרגמה, הסואה ותרגול-סדר *)

האם צריכים אנו לתכן את כל הרעיונות הטקטיים של צבאנו על יסוד הדוגמה של הדיכויזיות המשוריינות הגרמניות, כפי שסבורים כמה מחסידי הטקטיקה של הרכב המשורייני? האם עלינו לשאוף לצבא המורכב כמעט כולו מדיכויזיות משוריינות? מאמין אני כי מעשה כזה יהא בו משום משגה פטלי. האיסטרטגיה הכוללת בהיאבקות עם גרמניה הנאצית ודאי שיש בה גם בחינות ומסיכות אשר לא תאפשרנה שימוש טקטי הגון בכוח משורייני. כך, למשל, טנקים וכלי-רכב של שדה קשה מאד להעלותם ליבשה מן הים. עוד יותר קשה להוריד מן האויר טנקים בני גודל וכובד המתאימים לרוב האופרציות במלחמה המודרנית. כוחות משוריינים אינם מתאימים לפעולות גריליה בארץ הרים. כן אינם מתאימים למלחמת-רחוב. והיוצא מזה הוא, שדרישות רבות של האסטרטגיה שלנו לעתיד-לבוא אינן ניתנות לסיפוק על-ידי חיקוי הטקטיקה והציוד הגרמנים, או על-ידי פיתוח טכניקה משוריינת משלנו. עלינו להקים גם חיל-רגלים קל ומובחר.

אינו דומה חיל-רגלים קל לחיל-רגלים ממונע. אמנם, ככל אשר יוכל ישתמש בהובלה ממונעת, אבל לעתים קרובות יותר עשוי הוא להשתמש באמצעי הובלה אורחיים מוחרמים מאשר בכלי-רכב אשר יורדו עמו מאניות או מאוירונים. על כן יהיה ציודו הנורמלי שונה מצידון של רוב הדיכויזיות שלנו כיום, ויש לאמנו לא רק להשתמש יפה בציוד הרגיל של הצבא, כי אם גם לנצל בהצלחה כל ציוד שימצא על דרכו. השיטות הטקטיות שלו תביאינה לידי התפתחות מכסימלית את רעיונות ההסתננות בעזרת פטרולים-לוחמים ואת רעיון ההגנה על-ידי יצירת המון «איים מחוסנים בפני טנקים»-איים קטנים ומבודדים-למחצה.

* קטע מספרו של ת. וינטרינגהם «החופש הוא נשקנו» (Freedom Is Our Weapon)

האנשים אשר יאומנו בשביל היחידות הללו ילמדו על עניני הסואה הרבה יותר משנהוג ללמד כיום את החייל הבריטי הרגיל. עליהם להיות מסוגלים להתמוג עם נוף הארץ שהם תופשים—עד לבלי הבחין בהם. הם ילמדו לדעת, שמלבד השיטות המקובלות כיום בצבא לעשות חפירה או תבת-מצודה * — שיטות מדוקדקות ונאות — ישנן דרכים לחפור חפירות קטנות ונמוכות, שאין להן מעקה ** ומשום כך אינן נראות על נקלה כל כך. את העפר החפור מתוך חפירות כאלה אוספים לתוך שמיכות, מרחיקים אותו מן המקום ועורמים אותו באיזה מקום אחר, כעין מעקות מדומים, בשביל להטעות את האויב ולהטות לשם את האש שלו.

כן ילמד חיל-רגלים קל זה כיצד לעשות תימרות-עשן וכיצד להשתמש בהן, כדי לשים לו מסתור מעין האויב ומאשו. חשיבות מיוחדת נודעת לכיסוי זה במלחמת-רחוב, וזהו האמצעי היחיד הידוע כיום, אשר בעזרתו יוכל חיל-רגלים, בלי תמיכת כוחות משוריינים כבדים וארטילריה, להתקדם מהר לקראת כוח מתנגד, במקום שפני-הקרקע אינם נותנים אלא מחסה מועט. אנשי-צבא בעלי השקפות מתקדמות הכניסו בספרי האימון הבריטיים כמה וכמה הערות מועילות ונבונות בנוגע לשימוש בעשן. הם קבעו שיחידות חיל-רגלים צריכות להיות מצוידות בכלי-זין מסוג המרגמה של ימינו, אשר יוכלו לכוון-היטב פצצות-עשן באויר שקט. אולם הם לא הצליחו להבטיח את אספקת הכלים הדרושים כדי שכל חיל-הרגלים המתאמן ילמד וידע להשתמש בעשן בכל עת שיש נחיצות בכך; והנחיצות הזאת קיימת ברוב המקרים בשעת התקדמות באור היום.

אותם בעלי ההשקפות המתקדמות בצבא, אשר בהשפעתם חלו מאז ראשית המלחמה הזאת שנויים רבים לטובה, נגועים לעתים קרובות מדי בשאיפת השלימות. אין הם יכולים לסבול אלא גשק מושלם ביותר ומדויק ביותר. המרגמות הקטנות שלהם להטלת פצצות-עשן עמוסות שני פלֶסֶים וכֶנֶת-מורכבת, עם המון כפתורים לסיבוב, ויש צורך בכמה חישובים מתמטיים בטרם יותאם הכלי וכיוון ליריה. ולאחר שירה נמצא שנפלה טעות בחישוב המרחק וכיוון הרוח (אשר לו השפעה רבה על כל פגזי-מרגמה), וסוף-סוף נאלצים לכון את המרגמה לפעולה מדויקת רק מתוך תהליך של נסיונות ושגיאות. ואילו בבית-הספר לאימון מדריכי משמר-הארץ באוסטרלי פרק המצאנו מרגמה, שאפשר לעשותה, בהוצאות של שילינגים אחדים, על-ידי צרוף של צינור-פלדה ועוקץ שננעץ באדמה. משלמדו האנשים להכיר יפה את תכונתה, יכלו לפעול יפה בנשק זה, כמעט כמו במרגמה הרגילה. משקלה הוא פחות ממחצית משקל המרגמה הרגילה והיא זולה פי עשר. יכולה היא לכסות עמדה חזקה של האויב בעשן, ממרחק מספיק בשביל לאפשר לחיל-הרגלים להתקדם כדי טוח של רימון-יד. במקרה של חוסר פצצות או רימונים מעלי-עשן לצרכי האימון המעשי, אפשר לאחוז באחד התחליפים המצויים, או ללמד את הצבא להטיל ענני-עשן בעזרת כל חומר גדלק הבא ביד. באוסטרלי היינו מתקינים רימוני-עשן משלנו מכל מיני חמרים, אולם בעיקר מזפת ומאבק-שרפה שחור תוצרת-בית. כמו כן למדנו שערמת-שחת קטנה יכולה להעלות בשעת הצורך ענן-עשן עבה וממושך מאד, המתקיים הרבה יותר מעשן כל רימון שהוא.

רוב הפרטים שקטרגתי עליהם, אם באופן ישר ואם אגב אורחא, ורוב הענינים שהמלצתי עליהם אינם בגדר חידוש בעיניהם של קציני-מטה מתקדמים, אשר לא העלימו עין מכל זה. הם למדו הרבה מן המערכות בבלגיה ובצרפת, והם נתנו ביטוי ללקח זה בצורת מאמרים רציניים ומועילים והרצאות, עד כי «המשנה» הטקטית של הצבא הבריטי כיום שוב אינה זו שבשנת 1937, שהיתה בעיקר תערובת של לקחי מלחמת 14-18 עם הדים חזקים מאוד ממערכות נוספות הרבה יותר. אולם האנשים המתאמנים היו לומדים בעבר המון דברים רעים ונואלים. ויש לציין כי לעתים קרובות מדי טיפלו בשינויים רק דרך ריפוף בלבד. לעתים קרובות מדי הדבר משעמם את האנשים ואינם מקדישים תשומת-לב רבה לשיטות החדשות המוצעות. ואילו מנוייסים צעירים המצטרפים לצבא

** מעקה — parapet.

* תבת-מצודה — pill-box.

עכשיו משתעממים ביותר מחוסר ההגיון שבשיטות הנהוגות בצבא, מחוסר יכלתם של מוריהם להסביר להם את הנימוקים לאיזה נוהג מסויים ומחמת הזמן הרב המתבזבז על דרכי השיגרה של הצבא, האטיים והמסורבלים. פעמים נתקלנו במטות ומפקדים, שמטעמי צמצום אינם מסכימים «לכבד» כמות מספקת של חמרים בשביל אימון מועיל. קיימים עדיין משפטים קדומים עקשניים בנוגע לדרכי ביצוע שונות, אשר ניתן להן היתרון באשר הן חדורות רוח צבאית, כביכול, וזה משום שהיו מועילות לפני דורות.

אחד המישגים שקשה ביותר לעקרו, זו ההנחה שיפה לרוח הצבאית לטפח ריגול ריות בעריכת שורת אנשים, כלי-רכב ועמדות. ואולם ריגולריות מכל סוג שהוא הוא הדבר הנראה מן האויר בראש וראשונה. יחידה מאומנת יפה אשר לה כלי-רכב ממונעים תסתיר את הרכב הזה ככל האפשר, תחת מחסה עצים; אולם בשעת בקורת מצווה היא, משום-מה, להעלות את הרכב הזה ממחסהו ולערוך אותו בשורה מדוקדקת ביותר. בדרך נוהגים לשמור על ריוח מדויק בין כלי-הרכב – מנהג המקל לא רק על תצפית מן האויר, אלא גם על התקפת-אויר. תורת ההסוואה, בדומה לרעיונות מודרניים רבים אחרים, נלמדה יפה בצבא, ופעמים גם הלכה למעשה. אולם כלי-רכב ושאר דברים, אחרי שהוסוו, או לפני כן, נערכים לעתים קרובות ביותר בסדר וברוחים כאלה, שהדבר מכשיל את כל כוונת ההסוואה.

אותה הקביעות שלטת בהמון דברים אחרים, כגון בעניני מדים. מספר מסויים של גשמים בכל יחידה ויחידה צריך להיות מצויד בגלימות אפורות-חומות, שאפשר לצבוע אותן באופן שהדבר יפר את שרטוט דמותו של האיש כשהוא נראה ממרחק קצר, ואפשר להתאימן לגונים השולטים בשטח בו הוא מגשש. אולם לו הצענו להשתמש בגלימות כאלה לאו דוקא במקרה נדיר ביותר היה הדבר מעורר זועה בלבם של מפקדים, אשר דרישתם האינסטינקטיבית היא שכל חייל ידמה לחברו. יש לעקור את פולחן האחידות והריגולריות מתוך צבאנו. האחידות והקבע מועילים רק במידה שהם מקשים על ההבחנה בין עצמים ואנשים שונים. זולת זה הרי הם תמיד לרעה במלחמה המודרנית. מתמיה המראה של ביצורי הביטון הנבנים סמוך לכמה דרכים באנגליה. ביטון כשהוא נשאר בצורה גסה, «בלתי גמורה», מבליע את האור, והוא נראה פחות, לאין שיעור, מביטון אשר צורתו חלקה ומוגמרת. ואילו הגנות של תבות-המצודה שלנו והקירות של שאר בניני ביטון משופשפים בהקפדה רבה עד שהם נעשים חלקים. ואחרי כן צובעים אותם. ואולם תהא מלאכת צביעתם טובה ככל שתהיה, הרי הם בולטים בכל זאת משום צורתם הריגולרית, משום ששטחם העליון מעלה קוים ישרים ומשום פניהם החלקים. יש שהם מכוסים אסואה מלאכותית ואולם מתחת לצבע ולאסואה זאת מוסיף להיות אותו החומר: ביטון לבן. פצצה, או פגז, או אפילו כדור שיחתכו בביטון יגלו בקע לבן או שכבה לבנה אשר יראו מרחוק. בתוספת מחיר פעוטה אפשר לספק מלט מגוון. אך לו היו משתמשים במלט מגוון היתה, אולי, הרשות דורשת שיהא לו גוון אחד ומיוחד, והיתה מסרבת לקבל מלט מנוקד ומרובב שיכיל סגולות-הסואה טבעיות.

אותו פולחן של קביעות ואחידות יש לו גילוי קרוב מאוד בספירת האימון והטקטיקה – זו ההקפדה על תרגול-הסדר. קצת תרגול נחוץ לכל חייל. על ידי כך הוא מתכשר לתנועה מתוקנת ומתרגל לאחוזו בנשקו. אולם תרגולים שנתישנו מלמדים דברים שהם לרעה במעשה-המלחמה המודרנית.

מליצי-היושר של התרגול טוענים, שעיקר מעשהו של החייל הוא לציית לפקודות. אכן כן הוא ואולם מימי נפוליאון אנו מוצאים שתי דרכים לפני החייל להוציא לפועל את הפקודות הניתנות לו: דרך המצוה המלומדת, הגסכלת, ללא מחשבה, והדרך הנבונה. מאז נתפרדו הדרכים האלה מאוד. חייל שמשתמש בשכלו אינו יכול לעשות בפשטות את הדברים שתורגל לעשותם. המלחמה כיום כולה מתקרבת למלחמת התגרה המפוזרת, ויותר מאשר בימיו נפוליאון הולמים דברי נפוליאון את ימינו: «מימי לא אהבתי צבא אבטומטים; חיילים אנשי-שכל דרשתי».